

Slutrapport

Grundutbildningar i klimatfrågan

Innehåll

INNEHÅLL	2
1. PROJEKTFAKTA	3
2. SAMMANFATTNING	4
3. PROJEKTPRESENTATION	5
4. GENOMFÖRANDE OCH RESULTAT	8
Projektassistent	8
Hur har vi nått ut med kunskapen?	9
Kommunikation	10
Strategiska beslut: Om inte berget kan komma till Muhammed...	13
Måluppfyllelse	13
Antal arrangemang	13
Antal deltagare – antal unika deltagare	14
Antal deltagartimmar	15
Köns- och åldersfördelning	15
Fortsatt engagemang	16
5. REFLEKTIONER OCH SLUTSATSER	17
6. PROJEKTBUDET	19
7. REKOMMENDATIONER	20
8. SLUTORD	20
9. BILAGOR	21
Bilaga 1 – Resultattabell antal deltagare/antal unika deltagare	21
Bilaga 2 – Resultattabell köns- och ålderfördelning på deltagare	22
Bilaga 3 – Resultattabell antal deltagartimmar	23
Bilaga 4 – Utvärdering	24
Bilaga 5 – Ursprunglig projektbudget	32

Föreläsning för gymnasieelever på Rymdgymnasiet i Kiruna 14 januari 2011.

1. Projektfakta

Projektnamn: Grundutbildningar i klimatfrågan
Projektägare: Studieförbundet i Norrbotten
Centralgatan 13
952 34 KALIX
www.studieforamjandet.se

Samverkanspartners: Naturskyddsföreningen i Norrbottens län
Hela Sverige ska leva Norrbotten

Journalnummer: 2010-887
Kontaktperson: Urpo Taskinen
Kontaktuppgifter: Urpo Taskinen
Byvägen 51
957 23 Juoksengi
0927-21002
070-629 58 02
urpo.taskinen@naturskyddsforeningen.se
urpo.taskinen@gmail.com
www.norrbotten.naturskyddsforeningen.se

2. Sammanfattning

Förra året, 2010, slogs ett nytt rekord i mängden koldioxidutsläpp globalt. Ett nytt rekord för globala temperaturer sattes.

Vi känner till sambandet mellan växthusgaserna och atmosfärens temperatur. Vi vet att vi är beroende av fungerande ekosystem och av att vädret är som det brukar vara; att det regnar, blåser ungefär som det brukat göra. Vi vet att våra kroppar inte klarar av vilka temperaturer som helst. En fjärdedel av den koldioxid som vi släpper ut kommer att finnas kvar i atmosfären i hundratusentals år och vi vet att vi hela tiden skjuter klimatsystemet åt fel håll. Ändå slogs förra året ett nytt rekord i mängden koldioxidutsläpp globalt och året var globalt det varmaste sedan mätningarna började på 1880-talet.

Vi sitter fast i konsumtionssamhället och i oljan. Vi måste ta oss loss.

Från december 2010 till juni 2011 har vi genom detta projekt väckt människor till klimatförändringens tråkiga verklighet här i Norrbotten. Syftet har varit att öka kunskapsnivån i frågan och att få människor att reagera, att aktivera sig.

Vi har genomfört utbildningsaktiviteter i 13 av länets 14 kommuner.

Vi har föreläst för 630 skolungdomar på dagarna och för 121 ur allmänheten på kvällarna.

Huvudmålet i projektet har dock varit de klimatutbildningar som vi hållit runtom i länet, totalt 10 genomförda utbildningar i lika många kommuner, varav 7 tvådagars, och 3 endagars med sammantaget 83 utbildade. Utöver detta genomförde vi som avslutning på projektet en samlingsutbildning med professionella föreläsare och 29 deltagare. Sammanlagt har 796 unika personer ökat sin kunskap om klimatförändringen genom 40 olika arrangemang. Mängder fler har på olika sätt nåtts av våra direkt förfrågningar, våra affischer, annonser och utskick.

I kvällsföreläsningar och utbildningar har lösningar diskuterats och deltagare intresserade av klimatfrågorna har träffat andra som delar intresset.

Det är kanske det sista som är viktigast. Vi har lärt oss att det personliga mötet är oerhört viktigt. Det är bland annat genom att bygga ut kontakter mellan dem som vill göra något som vi kommer fixa det här.

Vi rekommenderar alla enskilda, föreningar, studieförbund och sammanslutningar av alla slag att folkbilda i klimatfrågan. Det finns plats för många fler! I Norrbotten och hela landet.

Ta gärna våra rekommendationer som en början:

- skapa hopp och glädje
- skapa former som sänker tröskeln till aktivitet
- skapa rum för diskussion

Vi rekommenderar dessutom en målgrupp för den som vill bidra till framtida förändringsarbete; satsa på ungdomen och då är gymnasieungdomar en bra målgrupp. De är morgondagens beslutsfattare snabbare än man anar!

3. Projektpresentation

Motivet till att genomföra projektet var att på lokal nivå runt om i Norrbotten få igång den mobilisering som krävs för att möta klimathotet, den största utmaning som mänskligheten som kollektiv stått inför hittills. Utsläppen av växthusgaser, främst koldioxid från fossila källor, riskerar genom global temperaturhöjning och försurning av haven att förstöra grundförutsättningarna för stora delar av livet på planeten, däribland den mänskliga rasen.

Lösningen är att frigöra samhället från beroendet av fossila bränslen. Detta måste ske snabbt då vi snart riskerar passera ett antal tröskelvärden där återkopplingsmekanismer riskerar att skjuta Jordens klimatsystem framför sig till en punkt utan återvända och med mycket svåra följder för allt liv på planeten.

För att vända detta krävs kunskap och organisering. Därmed har projektets övergripande syften varit att **öka kunskapsnivån** i klimatfrågan i Norrbotten, **sammanföra deltagare** lokalt och **utöka kontakter** mellan deltagare intresserade att aktivt engagera sig i klimatfrågan. Tanken har varit och är att **inspirera** till lokal aktivitet inom klimatfrågan i första hand, men även inom relaterade samhällsfrågor såsom matförsörjning, energi, transporter, demokrati och service.

För att uppnå ökad kunskap om klimatfrågan och skapa socialt kapital har vi genomfört utbildningar och föreläsningar över nästan hela Norrbotten. Målsättningen har varit att i samband med de helglånga utbildningarna i varje kommun genomföra öppna kvällsföreläsningar samt föreläsningar på grund- och/eller gymnasieskolor på orten. Föreläsningarna och utbildningarna har varit kostnadsfria för deltagarna. Mat och logi har deltagarna själv huvudsakligen fått ordna.

Naturskyddsföreningen i Norrbottens läns koordinatör, biologen **Urpo Taskinen** har planerat projektet samt genomfört utbildningarna och föreläsningarna. För marknadsföring, administrativa sysslor och allehanda praktisk hjälp anställdes en assistent, **Maziar Farzin**, som började i mitten på februari.

Ytterligare en målsättning med projektet har varit att bidra till de ingående organisationernas syften som stämmer överens med projektets syften:

Studiefrämjandet i Norrbotten är ett studieförbund och därmed ligger intresset i att verka för folkbildningens idé. Genom denna satsning räknade vi med att kunna stärka vår profil ytterligare i klimatfrågan och givetvis få deltagare intresserade av våra övriga utbildningar, studiecirkel och kulturarrangemang.

Naturskyddsföreningen i Norrbottens län är ett av 24 länsförbund i den drygt 191 000 medlemmar starka, demokratiska folkrörelsen Naturskyddsföreningen. Syftet för föreningen var att genom detta projekt stärka arbetet och det lokala engagemanget för natur- och miljöfrågor i Norrbotten.

Hela Sverige ska leva Norrbotten har kontaktyta gentemot nästan 400 lokala byutvecklingsgrupper och var intresserad av att stärka dessa grupper lokala arbete för landsbygdsutveckling.

Målgruppen för utbildningen har varit **alla** som har ett intresse att lära sig mer om klimatfrågan. I marknadsföringen riktade vi oss förutom den generella allmänheten mer specifikt mot de ingående föreningarnas medlemmar.

Vi beräknade att deltagarantalet och antalet timmar för denna utbildningsåtgärd skulle bli enligt Tabell 1.

Antal tillfällen	Typ	Antal deltagare	Tid	Totalt timmar
10	Föreläsning grundskola/gymnasium	200	1 timme/föreläsning	200
5	Kvällsföreläsning	50	2 timmar/föreläsning	100
14	Utbildningshelg	280	16 timmar/utbildning	4480
1	Utbildningshelg	60	16 timmar/utbildning	960
30	<SUMMA>	590	<SUMMA>	2440

Tabell 1

De olika momenten skulle uppnå följande resultat:

Föreläsning i grundskola/gymnasium

Åldersgrupp: 14-18 år
 Könsfördelning: 50 % - 50 %
 Utländsk bakgrund: Den givna
 Ökad kunskap: Grundläggande insikt om klimatförändringens orsaker, drivkrafter, faror på kort och lång sikt, tekniska-samhälleliga-individuella lösningar.

Kvällsföreläsning

Åldersgrupp: Blandade åldrar, troligen äldre, 30+
 Könsfördelning: 50 % - 50 %
 Utländsk bakgrund: Svårt att veta
 Ökad kunskap: Grundläggande insikt om klimatförändringens orsaker, drivkrafter, faror på kort och lång sikt, tekniska-samhälleliga-individuella lösningar.

Utbildningshelg i varje kommun

Åldersgrupp: Blandade åldrar
 Könsfördelning: 50 % - 50 %
 Utländsk bakgrund: Svårt att veta
 Ökad kunskap: Genomgång av grunderna i klimatfrågan. Det större sammanhanget där klimatfrågorna ingår. Vad förändrar klimatet? Återkopplingsmekanismer i klimatsystemet. Aktuella forskningsläget.

Vad kan man göra som individ? Vad kan kommunen göra och vad gör din kommun? Vad kan vi i Sverige göra? Vad görs inom EU? Klimatförhandlingar och globala initiativ. Möjligheter till lokal utveckling.

Utbildningshelg – samling av de som genomgått utbildningar i kommunerna

Åldersgrupp: Blandade åldrar

Könsfördelning: 50 % - 50 %

Utländsk bakgrund: Svårt att veta

Ökad kunskap: Det aktuella forskningsläget i klimatfrågan. Så gjorde vi/de – aktuella klimatprojekt i andra delar av landet/Norden/Europa/Världen.
Erfarenhetsutbyte – hur går vi vidare? Vad är nästa steg individuellt – kommuner – Norrbotten – Sverige - Världen?
Inspiration!

Deltagare på samlingsutbildningen i Haparanda 19 juni 2011.

4. Genomförande och resultat

I enlighet med projektplanen genomfördes i december 2010 en första utbildning i samverkan med klimatstrategen **Silva Herrmann** på Jokkmokks kommun. Denna första utbildning fungerade som en testutbildning från vilken erfarenheter drogs till vårterminens utbildningar. Utbildningen hamnade tidsmässigt utanför själva projektramen för ansökan av medel ur landsbygdsprogrammet, men redovisas här som en del i projektet. Denna utbildning har bekostats av de deltagande organisationerna själva.

Projektassistent

I projektplanen står det att en projektassistent skulle anställas i januari 2011. Rekryteringsprocessen tog dock längre tid än beräknat. Assistenten, **Maziar Farzin**, tillträdde den 18 februari 2011 och har arbetat med marknadsföring, materialanskaffning, kontakter samt allehanda praktisk hjälp vid de utbildningar och föreläsningar som genomfördes efter detta datum.

Maziar Farzin arbetade som assistent i projektet från mitten av februari till slutet av juni. Här i färd med att tillverka affischer till föreläsningar i Pajala kommun.

Hur har vi nått ut med kunskapen?

I stort sett har vi försökt återupprepa en och samma modell för föreläsningar och utbildningar i varje kommun. Arbetsgången har i stort sett varit densamma.

Inledningen har varit marknadsföringen och kontaktskapandet som huvudsakligen skett enligt tabell 2 nedan. Marknadsföringsinsatserna har inte i princip släppts förrän vid mållinjen, dvs startad föreläsning eller utbildning. Vi har betraktat både skolföreläsningarna och kvällsföreläsningarna som marknadsföring inför utbildningshelgen.

Skolföreläsningarna, vilka i de allra flesta fall hölls på fredagar, för högstadielklasser och gymnasier har anpassats i längd och innehåll till mottagarnas ålder. En vanlig längd har varit en till två timmar. Den längre tiden oftast pausad med en rast.

Grundskoleelever är oftast mer blyga att ge återkoppling men gymnasieelever har i större utsträckning gett både återkoppling och ofta bra frågor till innehållet.

Totalt har 12 skolföreläsningar hållits, varav en av praktiska skäl i gränsorten Ylitornio i Finland. Snitt antalet deltagare på dessa var drygt 50 deltagare. En föreläsning med över 200 deltagare (Haparanda) lyfte snittet betydligt.

Kvällsföreläsningarna anordnades oftast på fredag kväll. I Övertorneå och Pajala kommuner provade vi med kvällsföreläsningar även under andra veckodagar. För att locka deltagare som kanske inte enbart skulle komma för klimattemat kryddades föreläsningen med bilder och filmer från **Urpo Taskinens** och **Tarja Leinonens** <http://LessCO2.wordpress.com> cykling i Ryssland och Finland sommaren 2010. Rubriksättningen på affischer som oftast användes var det dubbeltydiga "Säljer man bilen får man cykla till Ryssland".

Föreläsningarna med fikapaus varade oftast i 2,5-3 timmar. Totalt genomfördes 17 kvällsföreläsningar med i snitt drygt 7 deltagare.

Upplägget för själva utbildningarna har varit att gå igenom den naturvetenskapliga grunden i frågan under lördagen och på söndagen vara mer inriktad på lösningar. Urpo Taskinen har föreläst om frågeställningarna som presenteras i kapitel tre i denna rapport med en PowerPoint-presentation till sin hjälp. Även illustrativa korta filmsnuttar och animationer har visats i presentationen.

Vi har försökt skapa förutsättningar för deltagarnas aktiva medverkan. De har uppmuntrats att ställa frågor och blivit speciellt ombedda att återge det de hört med egna ord. De har helt enkelt fått ta över föreläsarrollen i korta stunder. Dessutom har vi haft korta reflektions- och diskussionsövningar som vi fått inspiration till från häftet "Ställ om Sverige" som *Hela Sverige ska leva* har bidragit med som utdelningsmaterial till deltagarna. Materialet har visat sig vara ett uppskattat även om vi också sett att det tidsmässigt sällan under själva utbildningen funnits tid att aktivt arbeta med själva häftet.

Utbildningshelgerna med utbildning på både lördag och söndag blev sammantaget 7 till antalet. Vid 3 tillfällen valde vi att endast genomföra en utbildningsdag pga för få deltagare. Ytterligare 4 utbildningar ställdes in pga för få deltagare, samtliga i små kommuner. En av dem, Arjeplog, avstod vi även från att genomföra skol- och kvällsföreläsningar när vi såg att vi inte skulle få ihop till en helgutbildning.

Det sista utbildningstillfället var en samlingsutbildning i Haparanda 18-19 juni 2011 där 29 personer, huvudsakligen deltagare från tidigare utbildningar kommunerna träffades för att lyssna på föreläsningar, delta i övningar, inspireras och inspirera.

Föreläsningarna hölls av **Lars Almström**, **Doris Norrgård Almström** och **Tomas Björnsson** från Klimatnätverket, **Josefine Jönsson** från Studieförbundet och **Pär Holmgren** och **Staffan Lindberg**. De två senare avslutade sin Elmopedturné genom hela Sverige i Haparanda den helgen. Under denna helg låg fokus på handling och det sista momentet var en projektworkshop där deltagarna fick snickra ihop egna projekt på av oss föreslagna teman. Exempelvis startades en grupp som planerar göra en tillväxtkritisk minitidning, en lokal omställningsgrupp och en grupp som ska verka för mer klimatvänliga transporter i länet. Se

http://www.norrbotten.snf.se/wordpress/?page_id=1723

Vid varje föreläsning och utbildningstillfälle har vi haft med oss ett stort antal klimatböcker och filmer, både för påseende som till salu till självkostnadspris. Åtgången har varit bra framför allt på kvällsföreläsningarna och utbildningarna.

Böcker och filmer har funnits vid varje föreläsning och utbildning både för påseende och till salu.

Kommunikation

En stor del av arbetet med projektet har handlat om att kommunicera med engagerade privatpersoner och med föreningar, både för att marknadsföra utbildningarna och för att skapa det sociala kapital som har varit ett av projektets mål.

I Tabell 2 här nedan redovisas de olika sätt som vi har marknadsfört utbildningen på. Det som inte syns i tabellen är de samtal som gjorts till andra lokala föreningar, lokalpolitiker, journalister, engagerade medlemmar i Naturskyddsföreningen, lärare och rektorer på varje ort inför utbildningarna. Ett oväntat extrareultat av ringandet har varit att kontaktpuppgifter till medlemmar i Naturskyddsföreningen och Byaföreningar kunnat uppdateras.

	Jkm	Kir	Gäl	Arv	Älv	Bdn	Ptå	Lul	Arj	Övx	Övt	Klx	Hap	Paj
Telefonsamtal NF-medlemmar	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
E-post NF-medlemmar	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Postutskick NF-medlemmar ¹					x	x	x		x	x	x	x	x	x
Flygbladsutdelning							x	x		x	x	x	x	
Affischering själva							x	x			x	x	x	
Affischering Studiefremjandet		x	x			x				x		x		x
Telefonsamtal byagrupper											x			x
E-postutskick byagrupper	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x		x
Postutskick byagrupper	x	x			x		x			x				
Annons i tidning	x	x	x	x		x ²	x ²	x ²	x ³	x	x	x ²	x	x

Tabell 2

¹ I en del fall till en begränsad del av medlemmarna med bifogade affischer och uppmaning att sprida

² Studiefremjandet och/eller lokala Naturskyddsföreningen

³ I samband med annonsering för Arvidsjaur

Vi har under projektet deltagit vid två länsarrangemang som haft klimat- och energitema arrangerade av Länsstyrelsen. Det första var ett möte med alla energi och klimatprojekt den 18 februari 2011 på Kulturens hus i Luleå och det andra var konferensen "Hållbara Norrbotten – från ambition till förändring" i Luleå den 12-13 april 2011. På det första arrangemanget fick vi möjligheten att presentera vårt projekt för andra med liknande projekt i länet.

Därutöver deltog vi på Naturskyddsföreningens länsstämma i Öjebyn den 5-6 mars 2011 samt 20-22 maj 2011 på Naturskyddsföreningens rikskonferens med deltagare från hela det nationella klimatnätverket i landet. Vid bägge arrangemang fick vi presentera projektet för aktiva medlemmar från länet och hela landet.

Som ett led i marknadsföringen har vi även försökt skapa uppmärksamhet för föreläsningar och själva sakfrågan genom att cykla längre sträckor till föreläsningsplatser. Sådana cyklingar företogs i samband med utbildningen i Haparanda (ca 190 km fördelat på 2 dagar) och föreläsningarna i Pajala (ca 330 km fördelat på 5 dagar).

Effektfullt i sådana lägen var att ta in cykeln/cyklarna in i föreläsningslokalen. Speciellt skolungdomar kom då fram och ställde frågor om cykling.

Cykel i föreläsningssalen, här i gymnasiet i Ylitornio den 12 maj 2011.

Vi har återkopplat till deltagarna genom e-post, postutskick och en utvärdering. I de fall deltagarna har haft Facebook har vi lagt till dem samt föreslagit dem som Facebook-vänner för varandra. Detta har gett en möjlighet till vardaglig kontakt och ett lätt sätt att förmedla länkar, texter och annan media till vidare kunskap.

Efter samlingsutbildningen tog en av deltagarna initiativ till en grupp på Facebook som sedan har använts av deltagare främst på samlingsutbildningen men även på tidigare utbildningstillfällen för att utbyta tips och idéer.

När alla utbildningar var genomförda gjorde vi ett utskick där varje deltagare fick ett brev med inbjudan till samlingsutbildningen, en tidning, Naturkraft (Naturskyddsföreningens interna tidning där en artikel var införd) och ett fotografi från utbildningen som personen deltagit i, inramat i fotografier av de andra utbildningarna. Tanken var att bidra till en känsla av gemenskap och som ett trevligt minne.

Exempel på utskicksbild. Denna är från utbildningen i Jokkmokk.

Strategiska beslut: Om inte berget kan komma till Muhammed...

Under projektets gång såg vi att det var svårt att få ihop deltagare till helgutbildningar i de mindre kommunerna. I Övertorneå testade vi därför en ny strategi som bestod i att åka runt i byarna och föreläsa på kvällar under en vecka. Detta föll ut bra och därför använde vi samma strategi i Pajala kommun där det också fungerade. Den sammanlagda mängden deltagare på föreläsningarna i dessa två kommuner var större än på många helgutbildningar. Samtidigt anmälde sig väldigt få personer (noll i Övertorneå och en i Pajala) till utbildningarna i dessa två kommuner vilket tyder på att vi tog rätt beslut då målet var att nå ut till folk.

Måluppfyllelse

Vi har sammanställt detaljstatistik i bilagorna 1 – 3.
Här nedan sammanfattningar av nyckeltal från denna statistik.

Antal arrangemang

Tabell 3 här nedan visar att vi översteg antalet enskilda arrangemang med ungefär en tredjedel mot planerat. Den största ökningen av antalet arrangemang står kvällsföreläsningarna för som visade sig vara relativt lätta att få till stånd. Skolföreläsningar överstegs också något även om det bakom dessa låg betydligt mer arbete. Slutligen visade det sig att det var betydligt svårare att samla deltagare för en

helgutbildning än vi i vår projektplan hade bedömt. Av de planerade 14 utbildningarna fick vi ställa in 4 i små kommuner (Arjeplog, Överkalix, Övertorneå, Pajala) och genomföra 3 under endast en dag pga litet deltagarantal (Gällivare, Arvidsjaur, Älvsbyn). Noteras i det fallet bör också att dessa tre var innan vi hade lyckats rekrytera en assistent till projektet.

	Skola	Kvällsföreläsning	Utbildning	Samlingsutbildning ¹	Totalt
Mål	10	5	14	1	30
Resultat	12	17	10 ²	1	40
Procentuell måluppfyllelse	120 %	340 %	71 % ²	100 %	133 %

Tabell 3

¹ Även kallad utbildningshelg

² 7 hela helger, 3 endagsutbildningar och 4 inställda

Antal deltagare – antal unika deltagare

I tabell 4 här under redovisas resultaten i förhållande till målen i deltagarantal. Det vi kan konstatera är att antalet skolelever som deltagit i en föreläsning överstiger målet med 315 %.

När det gäller deltagare på kvällsföreläsningar har vi också ett bra resultat med drygt dubbelt så många deltagare som planerat. Kvällsföreläsningarna är små vad gäller deltagarantal, drygt 7 deltagare per tillfälle i snitt, men det har också pedagogiskt inneburit ett tillfälle där diskussioner kommer igång i större utsträckning än i t.ex. en skolklass.

Helgutbildningar blev antalet mycket lägre än målsättningen och stannade på bara en tredjedel av det planerade. Genomsnittet i de sju genomförda tvådagars helgutbildningar blev knappt 11 deltagare per utbildning med som lägst 5 deltagare (Kalix) och som högst 24 deltagare (Kiruna). De genomförda endagsutbildningarna hade ett snitt på 2,3 deltagare. Att deltagarantal nödvändigtvis inte är kopplat till framgången med utbildningen visas på att så här månader efter utbildningarna så verkar Kalix vara den ort där utbildningen dragit i gång den starkaste verksamheten.

Antalet deltagare på samlingsutbildningen blev självklart också lägre eftersom det är en funktion av antalet deltagare på utbildningarna.

Ett annat sätt att räkna på antalet deltagare är att endast räkna de unika deltagarna. Det innebär att någon som t.ex. var på kvällsföreläsningen på en ort och dagen efter deltog på utbildningen eller kanske senare på samlingsutbildningen endast räknas en gång. Med detta räknesätt har vi nått 796 unika deltagare med projektet.

	Skola	Kvällsföreläsning	Utbildning	Samlingsutbildning ¹	Totalt
Mål	200	50	280	60	590
Resultat	630	121	83	29	863
Procentuell måluppfyllelse	315 %	242 %	30 %	48 %	146 %

Tabell 4

¹ Även kallad utbildningshelg

Antal deltagartimmar

Sammantaget har antalet deltagartimmar för projektet överskridits med nästan en fjärdedel. Skolföreläsningarna skjuter här ifrån kraftigt. Bidragande orsak till det är att föreläsningarna i skolorna ofta varit längre än den ursprungligt planerade timmen. Kvällsföreläsningarna har också varit i de allra flesta fall tre timmar med fika istället för de planerade två timmarna. I utbildningarna valde vi att hålla utbildningstider som inte var alltför långa, genomsnitt 12 timmar per helg mot planerade 16 timmar. Detta drar ner antalet deltagartimmar något men den tydligaste orsaken till att vi bara nådde upp till drygt en femtedel beror huvudsakligen på svårigheterna att rekrytera deltagare. Själva den avslutande samlingsutbildningen blev aningen längre än planerat, men eftersom antalet deltagare blev en direkt följd av det lägre antalet deltagare på utbildningarna så kom vi bara upp till hälften av det planerade timantalet.

	Skola	Kvällsföreläsning	Utbildning	Samlingsutbildning ¹	Totalt
Mål	200	100	4480	960	2440
Resultat	1155	363	954	493	2965
Procentuell målluppfyllelse	577 %	363 %	21 %	51 %	121 %

Tabell 5

¹ Även kallad utbildningshelg

Köns- och åldersfördelning

Könsfördelningen på föreläsningarna i både skolor och allmänhet har varit mycket jämn. Noteras bör att könsfördelningen i skolor är bedömd, medan den i samband med kvällsföreläsningar är faktisk. Könsfördelningen på både utbildningarna och samlingsutbildningen däremot hade en helt tydlig kvinnlig dominans där i bägge fallen i det närmaste 2/3 av deltagarna var kvinnor.

	Skola ²	Kvällsföreläsning	Utbildning	Samlingsutbildning ¹	Totalt
Mål (procent)	50-50	50-50	50-50	50-50	50-50
Resultat antal	316 K – 314 M	61 K – 60 M	52 K – 31 M	18 K – 11 M	447 K – 416 M
Resultat procent	50-50	50-50	63-37	62-38	52-48

Tabell 6

¹ Även kallad utbildningshelg

² Bedömd till stor del vad gäller skolor

Åldersfördelningen har när man tittar på medelåldern för deltagare på kvällsföreläsningar pekat mot 45 år. Deltagarnas ålder har på dessa kvällsföreläsningar, i de fall vi efterfrågat åldern varierat mellan 13 och 85 år.

Åldersfördelningen för deltagarna på utbildningarna ligger i genomsnitt på 39 år med en variation mellan 15 och 74 år. Kvinnorna hade något lägre snittålder än män.

Samlingsutbildningens snittålder hamnade på 49 år med en lägsta ålder på 19 år och en högsta på 71 år. Här var snittet för män ca 10 år högre än för kvinnorna.

	Skola ²	Kvällsföreläsning	Utbildning	Samlingsutbildning ¹	Totalt
Medelålder deltagare år	16	45	39	49	35
Medelålder kvinnor år	-	-	38	45	
Medelålder män år	-	-	40	55	

Tabell 7

¹ Även kallad utbildningshelg

² Bedömd till stor del vad gäller skolor

Fortsatt engagemang

Ett mål med projektet har varit att slussa deltagarna till aktivitet i främst de ingående organisationerna, och där kan vi konstatera från utvärderingen (Bilaga 4) att ca en tredjedel av de svarande deltagarna (drygt hälften) efter utbildningen har tagit kontakt med eller blivit aktiva i Naturskyddsföreningen, en femtedel har tagit kontakt med eller blivit aktiva i Klimatnätverket. Hela 37,5% har tagit kontakt med Studieförbundet. En handfull har kontaktat Hela Sverige ska leva. 31,2% uppger att de kontaktat en annan organisation. Dessutom är projekten som deltagarna nu jobbar vidare med kopplade till de ingående organisationerna.

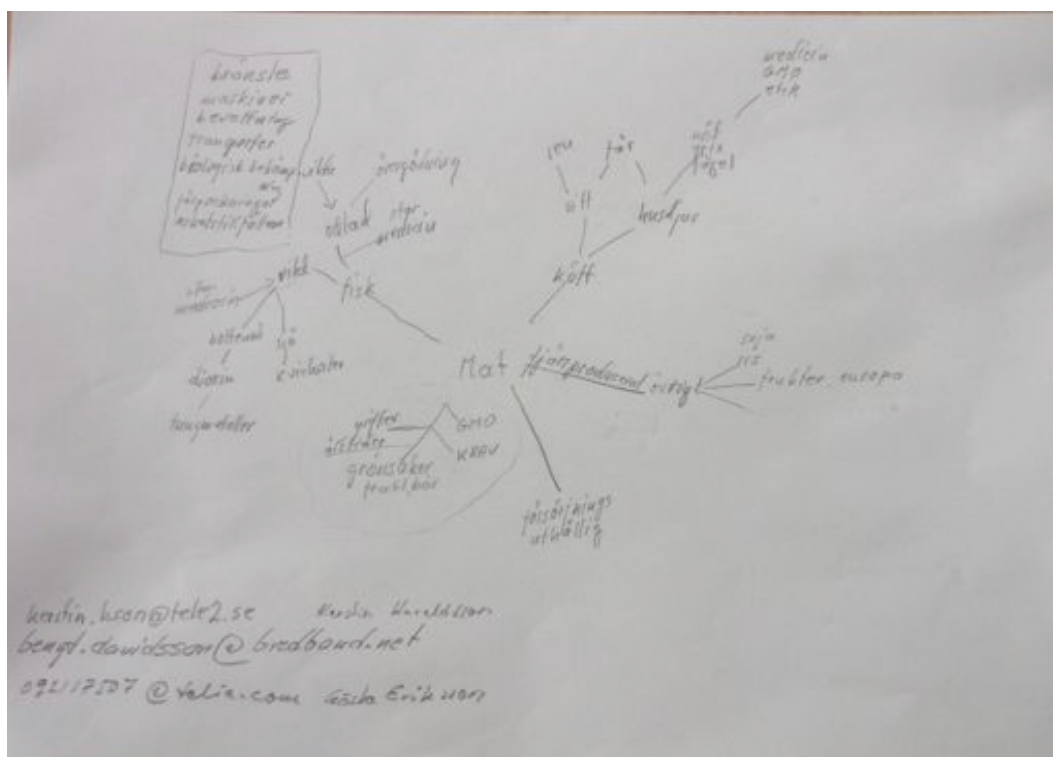
Ett antal deltagarstyrda projekt utkristalliserade sig i samband med samlingsutbildningen i Haparanda 18-19 juni, se

http://www.norrboten.snf.se/wordpress/?page_id=1723

Arbetet med utvecklandet av dessa konkreta projekt och en fortsatt uppföljning och aktivering i nya tänkbara projekt ligger i intresset hos oss som deltagande organisationer. I grunden handlar det ju inte om projekt utan om att få igång processer för ett fortsatt kraftfullt klimatarbete i Norrbotten.

I skrivandet stund ser vi ett tydligt till projektet kopplat lokalt klimatarbete kring mat ha sin grund i Kalix. I Boden har ett sedan lång tid tillbaka bedrivet miljöarbete fått en ytterligare förstärkning. I Överkalix har positiva kontaktytor förstärkts och ett begynnande klimatarbete är på väg.

Vi tycker oss se att vi har lyckats med syftet att inspirera till lokal aktivitet i det korta perspektivet.

Exempel på mindmap kring mat och klimat från samlingsutbildningen i Haparanda.

5. Reflektioner och slutsatser

Samlingsutbildningen som var den sista aktiviteten med deltagare i projektet blev en bra summering av hela det gångna halvåret. Cirka en tredjedel av de som genomgått utbildningen i de enskilda kommunerna anmälde sig och kom på samlingsutbildningen. Det var en mindre grupp än vi förväntat oss, men de som kom var motiverade och sugna på att göra något med den kunskap de tidigare förvärvat. Genom att ta tillvara på de människor som kommer kan man åstadkomma mycket även om gruppen inte är stor. De utgör en kärna som kan sprida informationen vidare till andra.

I utvärderingen som vi bifogat bekräftas detta. Där kan man se att 86,7 % av de utbildade har fört vidare sin nyvunna kunskap till andra i sin närhet. Ca 33 % har fört vidare kunskapen till sin arbetsplats eller skola. Så här sprider sig kunskapen om klimatfrågan som ringar på vatten. Dessutom är deltagarna i kontakt med varandra vilket ger dem styrka och stöd. Alla behöver inte nå ögonblicklig upplysning. Vi känner att målet med att öka kunskapsnivån i klimatfrågan har uppnåtts och att en process av medvetandegörande och beredskap inför klimatförändringen kommer att fortsätta genom det nätverk av insatta och motiverade människor som träffades i Haparanda och de som deltagit på andra orter.

Noterbart är också att bland de som av olika anledningar inte hade möjlighet att komma på samlingsutbildningen var det många som uttryckte besvikelse över att de inte kunde delta. På lång sikt är vi övertygade om att mycket socialt kapital och gryende engagemang har skapats som mycket väl kan börja blomma upp långt senare.

Vi har märkt att det har varit viktigt att få med sig personer som redan är engagerade i lokalsamhället, eldsjälarna. De har redan ett stort antal kontakter och kan dessutom inspirera och motivera andra till att aktivera sig. I de fall vi har fått med sådana eldsjälarna på tåget har deltagarantalet varit klart högre. Bristen på sådana har istället resulterat i få deltagare eller uteblivna utbildningar.

Dessa personer kan dessutom ta med sig kunskapen de fått på klimatutbildningen till sina respektive föreningar. Det tål att poängteras att det till stor del just handlat om föreningsaktiva. I två fall har även kommunala tjänstemän som jobbar med klimatfrågan engagerat sig i projektet. Vi har haft kommunala tjänstemän som föreläsare sammantaget vid fyra tillfällen. Vid ett tillfälle, Gällivare, fick vi lämna återbud eftersom vi inte fick mer än en deltagare.

Politiker har ofta varit svåra att få att komma till utbildningarna. Vi har haft en lokalpolitiker som föreläsare vid en utbildning, Kalix. Vid ett tillfälle fick vi även lämna återbud till en politiker pga av lågt deltagarantal, i Arvidsjaur. Vid ett flertal föreläsningar har det däremot deltagit lokalt aktiva politiker.

Vi har försökt att i så många fall det varit möjligt inbjuda representanter för kommunen. Sammantaget har vi haft föreläsande representanter från kommunen i 4 utbildningar, Jokkmokk, Piteå, Luleå och Kalix. I ytterligare två kommuner har vi haft erbjudande om deltagande från kommunen, det var i dessa som vi fick tacka nej pga för få deltagare. I en kommun bollades tyvärr frågan om deltagande mellan tjänstemän och politiker och vi fick ingen som deltog.

Poängen är hursomhelst att viktiga kontakter har knutits genom projektet. Det handlar både om helt nya bekantskaper och nygamla rävur från de deltagande organisationerna.

Att vi sammanfört deltagare lokalt och utökat kontakten mellan dem både lokalt och regionalt känns som en mycket fruktsam idé och en av de stora framgångarna. Eftersom vi huvudsakligen marknadsfört utbildningarna via Naturskyddsföreningens medlemmar och byagrupper så har deltagarna huvudsakligen kommit därifrån. Ungefär 2/3 av deltagarna på utbildningarna har varit medlemmar i Naturskyddsföreningen, men som vi uppfattat det så har deltagare från byagrupper varit litet. Däremot har många aktiva i byagrupper deltagit på kvällsföreläsningar.

Antalet deltagare blev inte fördelat såsom det var tänkt mellan helgutbildningar, kvällsföreläsningar och skolföreläsningar. Målsättningen med 20 personer på varje helgutbildning var alltför optimistiskt och kanske lite godtyckligt kan vi konstatera i efterhand. Samtidigt visade utbildningen i Kiruna att det går om en eldsjäl finns i bakgrunden.

På de tio grundutbildningar som hölls deltog i genomsnitt ca 8 personer per helg. Fyra utbildningar fick ställas in på grund av att ingen eller för få personer anmälde sig. När vi upptäckte mönstret att kommuner utan större tätort inte lyckades skrapa ihop deltagare ändrade vi strategi till att istället besöka byar, vilket bidrog till att många fler personer än tänkt var med på kvällsföreläsningar. Tack vare detta blev antalet personer som själva valt att infinna sig på en föreläsning eller utbildning ca 200 st. Det är ett resultat som vi känner oss stolta över.

Att könsfördelningen blev 63/37 mellan kvinnor och män istället för 50/50 är intressant. Marknadsföringen har inte riktat sig mer mot kvinnor och man skulle kunna spekulera i vad det är som har föranlett resultatet, kanske är det männens mindre klimatvänliga livsstil, kanske är kvinnor mer miljöintresserade, vi vet helt enkelt inte. Syftet med att ta in denna aspekt måste ytterst vara en strävan efter jämlikhet. Det samma gäller rapporteringen av andelen människor med utländsk bakgrund. Vi har valt att dra alla över en kam i marknadsföringen och har inte heller försökt klura ut vem som har utländsk bakgrund eller inte. Det kan diskuteras om det är att se alla som jämlikar eller att förbise dessa aspekter.

Det riktigt intressanta är vad deltagarna gjort och kommer att göra efter att deras kunskapsnivå i klimatfrågan har höjts.

Att delta på en andra aktivitet i och med samlingsutbildningen i Haparanda visar på stor vilja för fortsatt aktivitet. Vi tror att det gäller att hålla uppe en kontakt och en kontinuitet för fortsatt aktivitet. Ett sätt att åstadkomma det är att slussa över folk till redan existerande organisationer. Vi hoppas och tror att de som har gått med i föreningar som en effekt av detta projekt kommer att driva klimatfrågan i sin organisation och att de som redan varit medlemmar i t.ex. Naturskyddsföreningen fått en nytändning och känner sig stärkta i sitt klimatarbete eller sätter igång klimatarbetet där det saknats.

Positivt är att åtminstone ett par av deltagarna som vi känner till genomfört egna föreläsningar i klimatfrågan efter utbildningen.

Vi är säkra på att en komponent i en lyckad mobilisering är glädje. Om folk har roligt tillsammans fortsätter de att träffas. Om vi känner oss uppskattade skapar det också en känsla av välbefinnande.

Att få in deltagarna i ett sammanhang där de kan bli aktiva är viktigt. På samlingsutbildningen i Haparanda serverade vi mötesplatsen och denna inramning gav

resultat. Det gäller att göra trösklarna lägre för engagemang. När vi började använda oss av färdigskrivna intresseanmälningar med förslag på teman för studiecirkel där man bara behövde fylla i namn och telefonnummer började de rassa in intresseanmälningar. Tidigare kunde vi stå och hålla brandtal för studiecirkelns förträfflighet utan någon framgång.

Slutsatsen av detta är att det är avgörande att servera de praktiska förutsättningarna för aktivitet och ge en enkel ingång till dem.

Det fortsatta engagemanget från de deltagande organisationernas sida vad gäller själva klimatfrågan kommer att fortsätta.

Studiefremjandet i Norrbotten kommer genom sina lokalavdelningar att fånga upp och erbjuda fortsatt stöd till alla som visar intresse i frågan. Genom att Naturskyddsföreningen är medlemsorganisation i Studiefremjandet har de lokala banden stärkts och fortsatt samverkan underlättats. Samverkan i Norrbotten kan också ge idéer till övriga distrikt för hur en sådan här samverkan kan utformas.

Naturskyddsföreningen i Norrbottens län har planer på att i samverkan med Naturskyddsföreningens nationella Klimatnätverk sprida projektmodellen vidare till andra delar av landet. Möjligheten finns redan nu och kommer att erbjudas att projektledaren Urpo Taskinen reser ut till andra län för att sprida idéerna. Stödet till det lokala arbetet i länet kring klimatfrågor kommer att fortsätta och redan nu finns nya intresserade som kommit med i arbetet.

Hela Sverige ska leva Norrbotten kommer i ökad omfattning i det fortsatta arbetet att sprida engagemanget kring omställningsfrågor bland länets byagrupper. Genom den nya kontaktytan bland de som gått utbildningar och även Naturskyddsföreningens lokala kretsar och Studiefremjandets avdelningar kommer en förstärkning att kunna ske.

Sammantaget har projektet helt klart närmat de ingående organisationernas aktiva och även anställda. Den har också gett kontaktyta till det övriga samhället.

6. Projektbudget

Den ursprungliga projektbudgeten redovisas i bilaga 5.

Vi ser tydligt att från de ursprungliga beräkningarna har vi kunnat minska kostnadsramen vad gäller resor genom att välja buss och cykel istället för bil i de flesta fall. Att det dessutom var åt rätt håll i klimatsammanhang är ju inte heller fel. Lokaler har vi i många fall kunnat få till låg eller ingen kostnad. Logi för föreläsare har ofta kunnat ordnas privat hos lokala deltagare eller vänner. Vi har också sparat in på annonsering men därmed fått ökade kostnader för utskick.

Personalkostnaden för projektassistenten har också blivit något lägre pga sen rekrytering.

7. Rekommendationer

Urpo Taskinen brukar avsluta sina föreläsningar med orden ”det här är inte slutet, det är början på något nytt”. När man talar om något så allvarligt som klimatförändringen så bli det lätt lite dystert och det kan vara på sin plats att ge deltagarna lite hopp. Men hoppet beror på oss själva. Det beror på oss som ser hotet i horisonten och väljer att dra i nödbromsen istället för att lugnt sitta kvar på tåget som rusar mot undergången. Det är en utmaning att presentera denna allvarliga fråga och samtidigt ingjuta hopp. Ändå är det just det vi måste göra.

Vår första rekommendation blir alltså...

... skapa hopp och glädje! Om det är hopplöst är det lönlöst. Fokusera på att vi kan förändra och uppmana folk att bidra med det de tycker är roligt.

Rekommendation två: Skapa former som sänker tröskeln till aktivitet. Det handlar både om att servera enkla ingångar, som till exempel ett färdigt formulär, och om att visa upp och bjuda in till ett trevligt sammanhang där man kan få styrka av gemenskap med andra människor.

... och tre: Skapa rum för diskussion. Om man är ute efter att få folk att aktivera sig måste de ges plats att ställa frågor och utveckla sina resonemang.

Utöver detta kan man komma med en rekommendation vad gäller målgrupp, speciellt när det gäller föreläsningar. Vill man nå en stor och intresserad målgrupp vilka dessutom kommer inom en snar framtid att fatta avgörande beslut som påverkar hur det framtida samhället utformas ska man helt klart välja gymnasieelever som målgrupp. Gymnasieelever kommer inom en snar framtid

- att välja fortsatt utbildning på universitet eller högskola
- att inom kort delta i arbetslivet
- att skaffa egen bostad finna sätt att transportera sig
- att bilda familj

Dessutom har gymnasieelever ofta redan en utbildningsmognad som gör att de kan ta till sig t.ex. den naturvetenskapliga kunskapen kring klimatförändringarna.

Det visade sig under utbildningarna att gymnasieelever ofta stannade kvar och diskuterade frågor med oss.

8. Slutord

Slutligen vill vi som har varit engagerade i det här projektet rikta ett varmt **TACK** till alla deltagare, samarbetspartners och alla kloka människor i länet och även runt om i landet som på så oerhört många sätt bidragit till detta projekts genomförande. Vi som skrivit rapporten är projektassistent **Maziar Farzin** som skrev grunden och projektledare **Urpo Taskinen** som slutförde. Det finaste tacket som vi har fått fick Urpo Taskinen av ett par flickor från mellanstadiet i Haparanda. De två flickorna var de enda av 200 elever som stannade kvar efter en skolföreläsning och efter en stunds pratande om natur och miljö och hur viktigt det var kom det; ”- *Du är en riktig klimathjälte!*”

Vi vill till er alla säga samma sak - ni är alla klimathjältar! Tillsammans kan vi!

Urpo Taskinen & Maziar Farzin - Juoksengi & Rinkeby 19 oktober 2011

9. Bilagor

Bilaga 1 – Resultattabell antal deltagare/antal unika deltagare

2011-10-19
Bilaga 1

Resultat Grundutbildningar i klimat - antal deltagare / antal unika deltagare

Naturskyddsforeningen i Norrbottens län
Studierämjandet Norrbotten
Hela Sverige ska leva Norrbotten

Datum	Ort	Typ	Medverkande och gäster			Antal deltagare inkl deltagande gäster			Ej unika	Unika					
			U	M	F	Studier	Gäst	1 av gäst			Delt gäst	Skola	Allmänhet	Utbildning	Samlingsutö
20101210	Jöckemöck	Gymnasieskola	1	1	1	1	1	25	12	9	25	12	25	12	25
20101210	Jöckemöck	Kvällsföreläsning	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20101211-12	Jöckemöck	Utbildning	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20110113	Vittangi	Gymnasieskola	1	1	1	1	1	38	4	9	38	4	38	4	38
20110114	Kiruna	Gymnasieskola	1	1	1	1	1	91	23	24	91	23	91	23	91
20110114	Kiruna	Kvällsföreläsning	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20110115-16	Kiruna	Utbildning	1	1	1	1	1	29	6	2	24	11	13	24	13
20110128	Gällivare	Gymnasieskola	1	1	1	1	1	4	6	2	29	6	29	6	29
20110128	Gällivare	Kvällsföreläsning	1	1	1	1	1	2	1	2	6	1	5	6	5
20110129	Gällivare	Utbildning	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2
20110204	Arvidsjaur	Grundskola	1	1	1	1	1	51	6	2	51	6	51	6	50
20110204	Arvidsjaur	Kvällsföreläsning	1	1	1	1	1	6	1	2	6	1	6	1	5
20110205	Arvidsjaur	Utbildning	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
20110211	Åivabyn	Kvällsföreläsning	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	2	1	1
20110212	Åivabyn	Utbildning	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3
20110218	Boden	Kvällsföreläsning	1	1	1	1	1	6	6	6	6	6	6	6	6
20110219-20	Boden	Utbildning	1	1	1	1	1	9	9	9	9	9	9	9	9
20110311	Piteå	Kvällsföreläsning	1	1	1	1	1	9	8	8	9	8	9	8	9
20110312-13	Piteå	Utbildning	1	1	1	1	1	44	8	8	44	8	44	8	44
20110314	Öjebyn	Gymnasieskola	1	1	1	1	1	4	8	12	44	8	44	8	44
20110318	Luleå	Kvällsföreläsning	1	1	1	1	1	8	5	7	8	5	8	5	7
20110319-20	Luleå	Utbildning	1	1	1	1	1	1	1	1	12	5	7	12	7
-	Applöglö	Utbildning	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20110401	Överkalix	Gymnasieskola	1	1	1	1	1	21	5	5	21	5	21	5	21
20110401	Överkalix	Kvällsföreläsning	1	1	1	1	1	5	5	5	5	5	5	5	5
20110401	Överkalix	Utbildning	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20110405	Svanstein	Kvällsföreläsning	1	1	1	1	1	5	5	5	5	5	5	5	5
20110406	Juoksengi	Kvällsföreläsning	1	1	1	1	1	8	8	8	8	8	8	8	8
20110407	Hedenåset	Kvällsföreläsning	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3
20110408	Övertorneå	Kvällsföreläsning	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
-	Övertorneå	Utbildning	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
20110506	Kalix	Gymnasieskola	1	1	1	1	1	21	5	5	21	5	21	5	21
20110506	Kalix	Kvällsföreläsning	1	1	1	1	1	5	5	5	5	5	5	5	5
20110507-08	Kalix	Utbildning	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20110512	Ylltorino	Gymnasieskola	1	1	1	1	1	43	3	5	43	3	43	3	43
20110513	Haparanda	Grundskola	1	1	1	1	1	212	8	9	212	8	212	8	212
20110513	Haparanda	Kvällsföreläsning	1	1	1	1	1	8	8	8	8	8	8	8	8
20110514-15	Haparanda	Utbildning	1	1	1	1	1	9	9	9	9	9	9	9	9
-	Korpilombolo	Kvällsföreläsning	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20110525	Tärändö	Grundskola	1	1	1	1	1	21	5	5	21	5	21	5	21
20110525	Tärändö	Kvällsföreläsning	1	1	1	1	1	5	5	5	5	5	5	5	5
20110526	Junosuando	Grundskola	1	1	1	1	1	34	7	7	34	7	34	7	34
20110526	Junosuando	Kvällsföreläsning	1	1	1	1	1	7	7	7	7	7	7	7	7
20110527	Pajala	Kvällsföreläsning	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	3	3	3
-	Pajala	Utbildning	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20110618-19	Haparanda	Samlingsutbildning	1	1	1	1	1	630	121	83	630	121	630	121	83
-	SUMMA		41	12	12	41	47	730	140	96	863	29	863	29	796
-	Procent							200	50	280	60	590	60	590	60
-	Mål							315	242	29,6	48,3	146,3	48,3	146,3	146,3
-	% av mål														

U T = Uppo Taskinen
M F = Maziar Farzin

Bilaga 2 – Resultattabell köns- och ålderfördelning på deltagare

2011-10-19
Bilaga 2

Resultat Grundutbildningar i klimat - köns- och åldersfördelning deltagare

Naturskyddsföreningen i Norrbottens län
Studieförbundet Norrbotten
Hela Sverige ska leva Norrbotten

Datum	Ort	Typ	Kön		K + M		K skola* M skola*		K utbild M utbild		M saml		Ålder		Ålder skola*	Ålder allmänhet*
			Kvinnor	Män	K	M	K	M	K	M	K	M	Ålder K + M	Ålder K		
20101210	Jokkmokk	Gymnasieskola	5	7	25	12	25	12	5	7	8	1	17	32	17	32
20101210	Jokkmokk	Kvällsföreläsning	8	1	9	1	9	1	5	7	8	1	34,1	34,8	29	29
20101211-12	Jokkmokk	Grundskola	19	19	38	38	19	19	19	19			14	14	14	14
20110113	Vitangi	Gymnasieskola	45	46	91	46	45	46	14	9			18	18	18	18
20110114	Kiruna	Kvällsföreläsning	14	9	23	14	14	9					35	35		35
20110115-16	Kiruna	Utbildning	12	12	24	24	14	15	4	2	12	12	37,3	42,5	31,7	31,7
20110128	Gällivare	Gymnasieskola	14	15	29	15	14	15	4	2			17	17	17	17
20110128	Gällivare	Utbildning	4	1	5	1	5	1			1	1	21,5	26	17	17
20110204	Arvidsjaur	Gymnasieskola	26	21	51	21	26	25	4	2			40	40	14	14
20110204	Arvidsjaur	Kvällsföreläsning	4	1	5	1	5	1					35,0	35,0	44	44
20110205	Arvidsjaur	Utbildning	1	1	2	1	2	1	2	2	1	1	42,0	42,0	17	17
20110211	Ålvsbyn	Kvällsföreläsning	2	1	3	1	2	1	2	2	2	1	57,7	56	59	59
20110212	Ålvsbyn	Utbildning	2	1	3	1	2	1	2	2	2	1	40,0	37	45	45
20110218	Boden	Kvällsföreläsning	4	5	9	4	4	5	5	4	4	5	40,0	40,0	37	37
20110219-20	Boden	Utbildning	5	4	9	4	5	4	5	4	5	3	45	45	56	56
20110311	Piteå	Kvällsföreläsning	5	3	8	3	4	10	2	6	8	4	43,6	34,7	56	56
20110312-13	Piteå	Utbildning	34	10	44	10	34	10	2	6	8	4	43,6	34,7	56	56
20110314	Öjebyn	Gymnasieskola	2	6	8	6	2	6					18	18	18	18
20110318	Luleå	Kvällsföreläsning	8	4	12	4	8	4					17	17	17	17
20110319-20	Luleå	Utbildning	11	10	21	10	11	10	1	4			50	50	50	50
20110401	Övertorneå	Gymnasieskola	1	4	5	4	1	4					50	50	50	50
20110401	Övertorneå	Kvällsföreläsning	2	3	5	3	2	3	2	3			45	45	45	45
20110405	Svenstein	Kvällsföreläsning	3	5	8	5	3	5	2	1			50	50	50	50
20110406	Juoksengi	Kvällsföreläsning	2	1	3	1	2	1					50	50	50	50
20110407	Hedenaset	Kvällsföreläsning	2	1	3	1	2	1					50	50	50	50
20110408	Övertorneå	Kvällsföreläsning	11	10	21	10	11	10	3	2			18	18	18	18
20110506	Kalix	Gymnasieskola	3	2	5	2	3	2					50	50	50	50
20110507-08	Kalix	Kvällsföreläsning	4	1	5	1	4	1					47,4	42,5	67	67
20110512	Vilhelmina	Grundskola	22	21	43	21	22	21	6	2	4	1	17	17	17	17
20110513	Haparanda	Grundskola	106	106	212	106	106	106					14	14	14	14
20110514-15	Haparanda	Utbildning	6	2	8	2	6	2					35	35	35	35
20110514-15	Haparanda	Utbildning	7	2	9	2	7	2					30,8	28,4	39	39
20110525	Korpilombolo	Kvällsföreläsning	11	10	21	10	11	10					13	13	13	13
20110525	Tärnudd	Grundskola	3	2	5	2	3	2					62,8	62,8	62,8	62,8
20110525	Tärnudd	Kvällsföreläsning	17	17	34	17	17	17					13	13	13	13
20110526	Juronsuando	Grundskola	4	3	7	3	4	3					46,3	46,3	46,3	46,3
20110527	Pajala	Kvällsföreläsning	1	2	3	2	1	2					51,0	51,0	51,0	51,0
20110618-19	Haparanda	Utbildning	18	11	29	11	18	11					49,1	45,3	55,2	55,2
	SUMMA	Samlingsutbildning	447	416	863	416	316	541	61	60	52	31	18	11	158	44,5
	Procent		51,8	48,2	86,3	50,2	49,8	50,41	49,6	62,7	37,3	62,1	37,9	49,1	41,8	44,5

* Bedömd i de flesta fall

Bilaga 3 – Resultattabell antal deltagartimmar

2011-10-19

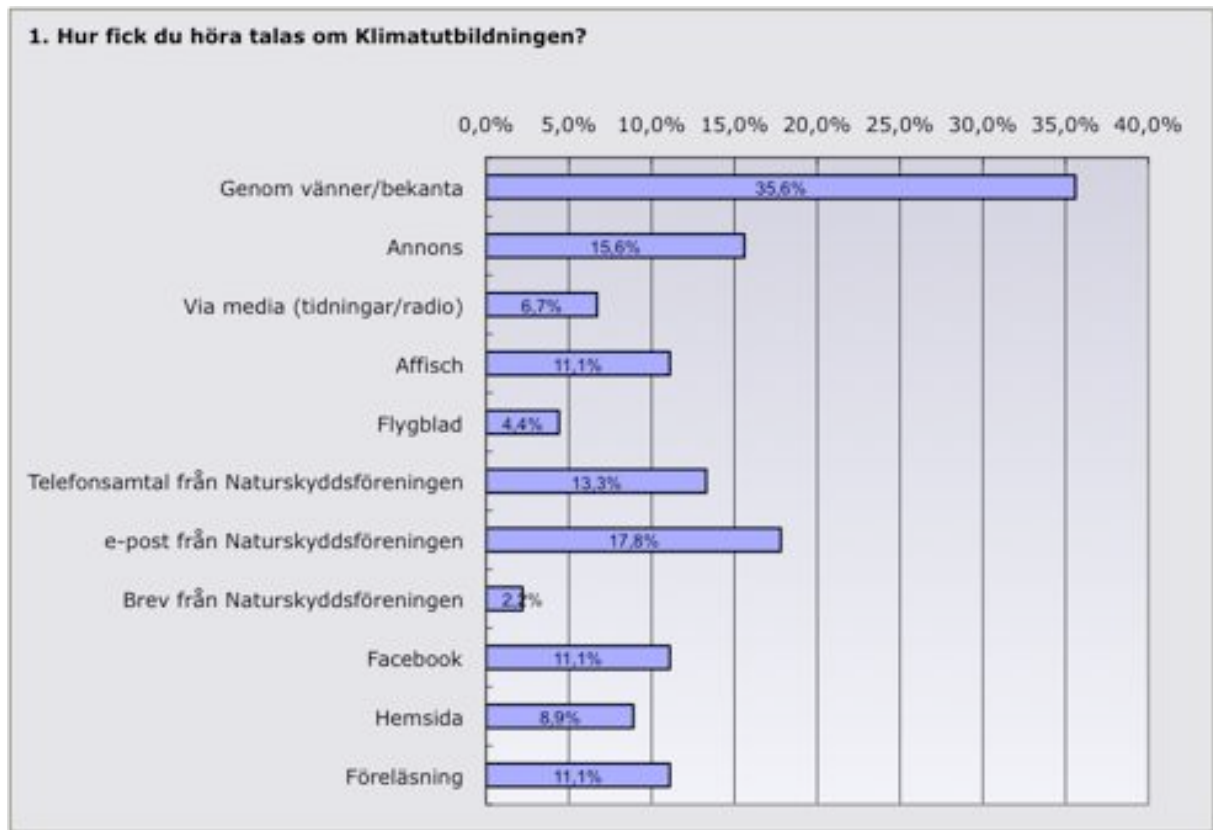
Bilaga 3

Resultat Grundutbildningar i klimat - antal deltagartimmar

Naturskyddsföreningen i Norrbottens län
Studieförbundet Norrbotten
Hela Sverige ska leva Norrbotten

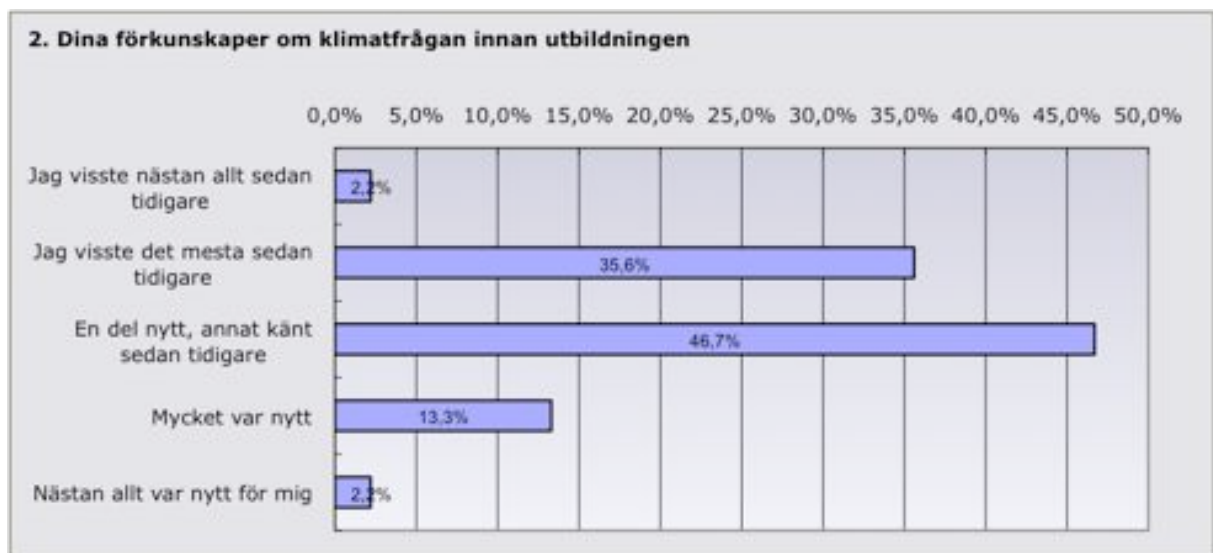
Datum	Ort	Typ	Deltagare			Deltagartimmar			Total						
			Skola	Allmänhet	Utbildning	Samlingsutb	Medverk o gäster	Timmar		Dt skola	Dt allmänhet	Dt utbildning			
201.01.210	Jokkmokk	Gymnasieskola	24		12			1	25	50					
201.01.210	Jokkmokk	Kvällsföreläsning							12	36			36		
201.01.211-12	Jokkmokk	Utbildning			8				9	108				108	
201.10.113	Vittangi	Grundskola	34					1	38	76					
201.10.114	Kiruna	Gymnasieskola	90		22			1	91	182					
201.10.114	Kiruna	Kvällsföreläsning			23				23	69			69		
201.10.115-16	Kiruna	Utbildning						1	24	288					
201.10.128	Gällivare	Gymnasieskola	25		4			4	29	29					
201.10.128	Gällivare	Kvällsföreläsning			2				6	18			18		
201.10.129	Gällivare	Utbildning			2				6	12				12	
201.10.204	Arvidsjaur	Grundskola	50		6			1	51	102					
201.10.204	Arvidsjaur	Kvällsföreläsning			6				6	18			18		
201.10.205	Arvidsjaur	Utbildning			2				2	12				12	
201.10.211	Älvsbyn	Kvällsföreläsning			2				2	6			6		
201.10.212	Älvsbyn	Utbildning			3				6	18				18	
201.10.218	Boden	Kvällsföreläsning			5			1	6	18			18		
201.10.219-20	Boden	Utbildning			8			1	9	108				108	
201.10.311	Piteå	Kvällsföreläsning			9				9	27			27		
201.10.312-13	Piteå	Utbildning			8			4	12	96				96	
201.10.314	Ojebyn	Gymnasieskola	40		7			1	44	88					
201.10.318	Luleå	Kvällsföreläsning			12				12	24			24		
201.10.319-20	Luleå	Utbildning							12	144				144	
-	Arjeplog	Utbildning							0	0					
201.10.401	Övertorneå	Gymnasieskola	20		4			1	21	21					
201.10.401	Övertorneå	Kvällsföreläsning			4				5	15			15		
-	Övertorneå	Utbildning							0	0					
201.10.405	Svanstein	Kvällsföreläsning			5				5	15			15		
201.10.406	Juoksegi	Kvällsföreläsning			8				8	24			24		
201.10.407	Hedenäset	Kvällsföreläsning			3				3	9			9		
201.10.408	Övertorneå	Kvällsföreläsning			0				0	0					
-	Övertorneå	Utbildning							0	0					
201.10.506	Kalix	Gymnasieskola	19		4			2	21	42					
201.10.506	Kalix	Kvällsföreläsning			4				5	15			15		
201.10.507-08	Kalix	Utbildning			5			1	5	60				60	
201.10.512	Ylitornio	Gymnasieskola	40					3	43	86					
201.10.513	Haparanda	Grundskola	202		8			10	212	424					
201.10.514-15	Haparanda	Kvällsföreläsning			8				8	24			24		
201.10.514-15	Haparanda	Utbildning			9				9	108				108	
-	Korpilombolo	Kvällsföreläsning							0	0					
201.10.525	Tärnedö	Grundskola	20		5			1	21	21					
201.10.525	Tärnedö	Kvällsföreläsning			5				5	15			15		
201.10.526	Junosuando	Grundskola	30		7			4	34	34					
201.10.526	Junosuando	Kvällsföreläsning			3				7	21			21		
201.10.527	Pajala	Kvällsföreläsning			3				3	9			9		
-	Pajala	Utbildning							0	0					
201.10.618-19	Haparanda	Samlingsutbildning			80			1	29	493				493	
SUMMA			594	114	80			47	863	2965	1155	363	954	954	493
Procent										39,0	12,2	12,2	32,2	32,2	16,6
Mått										2440	200	100	4480	4480	960
% av mått										121,5	577,5	363,0	211,3	211,3	51,4

Bilaga 4 – Utvärdering

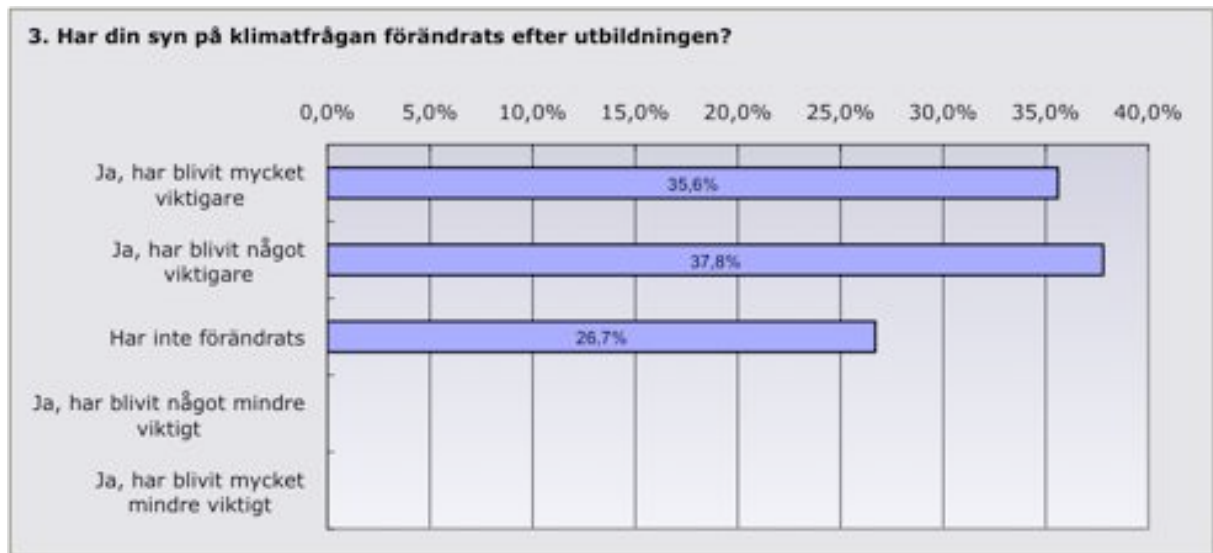
Svarande: 45

Inget svar:0

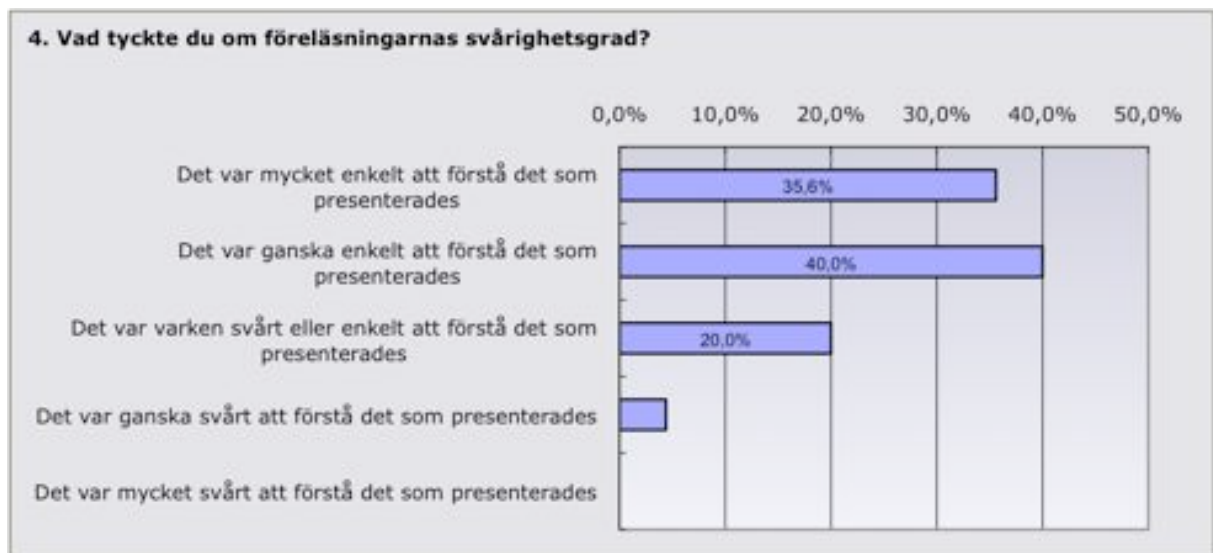
Svarande:45

Inget svar:0

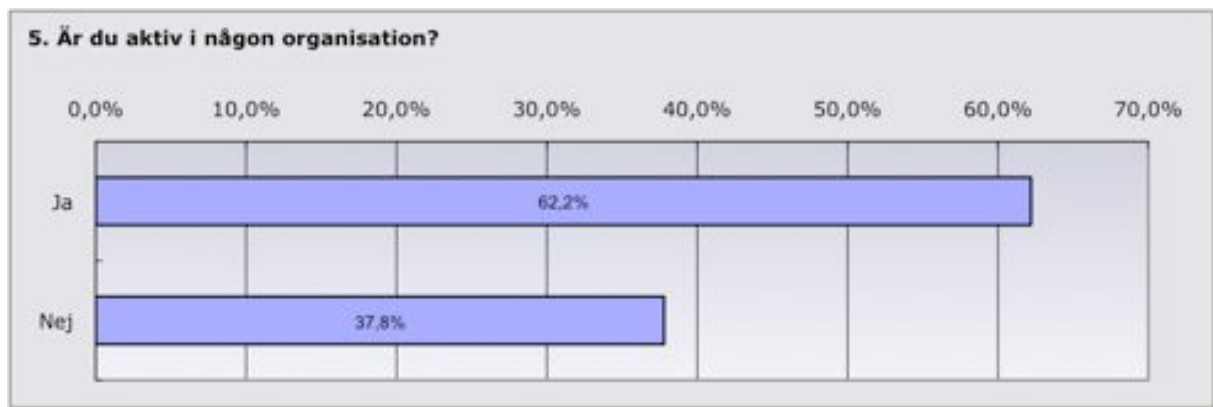
Svarande:45

Inget svar:0

Svarande:45

Inget svar:0

Svarande:45

Inget svar:0

6. Om du svarade ja på frågan, vill du berätta vilken/vilka?

Svar
Bahai samfundet MOngolisk-Svensk riksförbundet
Friluftsförbundet
Fältbiologerna.
Grön ungdom och Miljöpartiet
Grön Ungdom Är även medlem i WWF samt familjemedlem i Naturskyddsföreningen.
Hur många föreningar som helst, men inte i SNF
Jag har varit aktiv i Naturskyddsföreningen.
JAK Medlemsbank
Naturskyddsföreningen
naturskyddsföreningen
Naturskyddsföreningen
Naturskyddsföreningen
Naturskyddsföreningen
Naturskyddsföreningen
Naturskyddsföreningen
naturskyddsföreningen
Naturskyddsföreningen Kalix Föreningen Norrbottens Flora
Naturskyddsföreningen Forskarföreningen Röda Korset
Naturskyddsföreningen, Jordens Vänner
SNF
SNF Mp

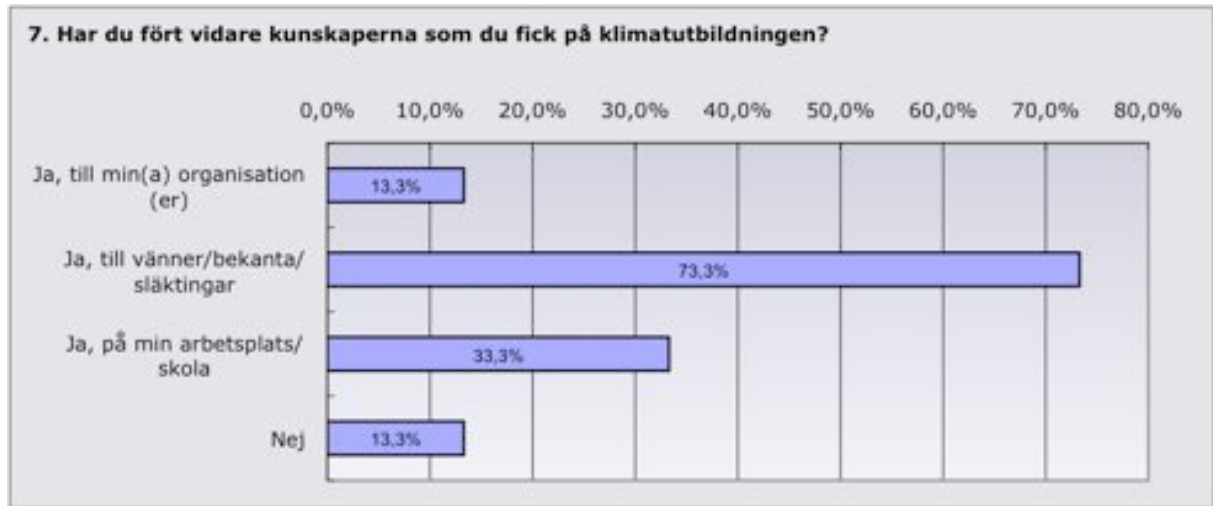
Social Demokrat Arbetar Parti

Svenska kyrkan

Tempelriddaeorden, Kristdemokraterna samt för en del år sedan aktiv inom Friluftsförbundet

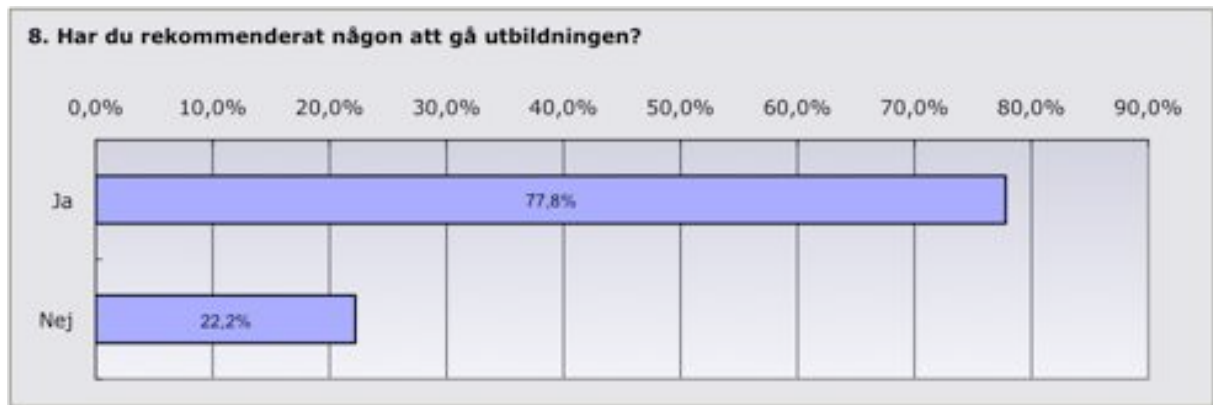
ung vänster

Naturskyddsföreningen, Röda korset

Svarande:45

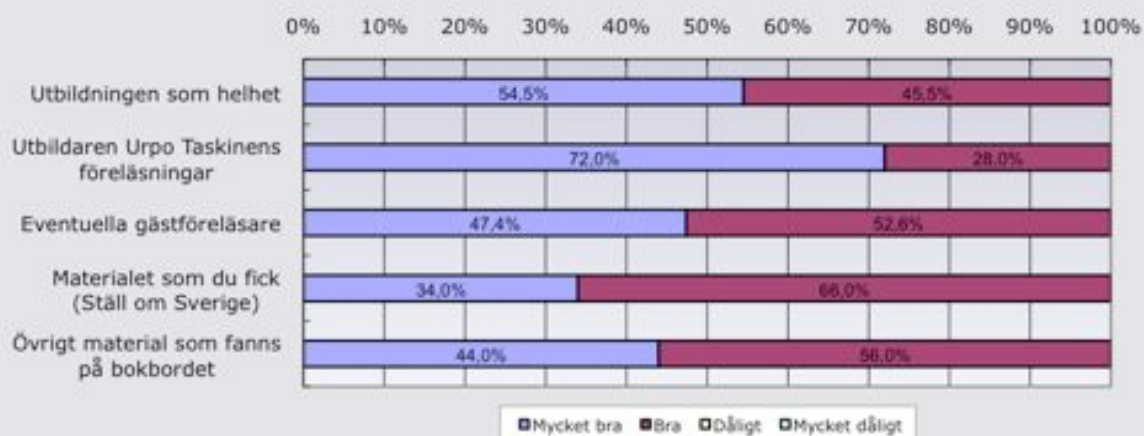
Inget svar:0

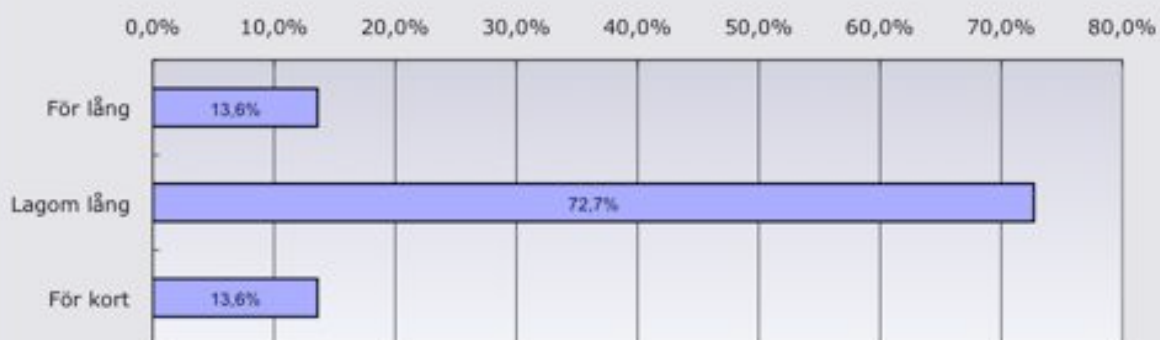
Svarande:45

Inget svar:0

9. Vad tyckte du om utbildningen när det gäller följande?:

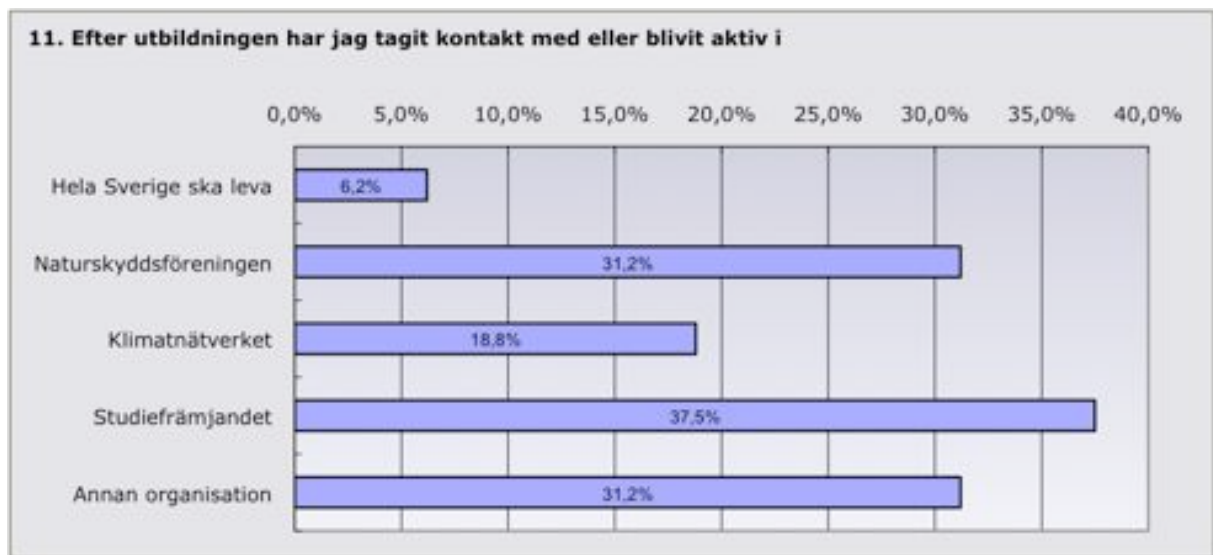

10. Utbildningens längd

Svarande:44

Inget svar:1

Svarande:45

Inget svar:0

12. Vad var det bästa med kursen?

Svara gärna med egna ord

Svar
Att den inspirerade och öppnade nya vägar för mig att sprida vidare kunskapen. Kursen var mycket intressant och man fick även ta del av andra kursdeltagares erfarenheter och kunskaper. Superbra att jag efter kursen hade mer konkret fakta för att ge folk svar på tal i diskussioner kring ämnet =)
att det också blir samtal mellan föreläsare och deltagare
Att det var så mycket fakta, vetenskapsgrundad, som gjorde det fullständigt klart att det är allvar.
att fler blir uppväckta betr. framtida klimat-problem
Att få träffa andra i Norrland som delar våra tankar. Det var en del statistik jag inte hade sett förut och det faktum att katastroferna kommer eskalera så fort temperaturen bara stiger lite hade jag inte tänkt på förut. Att förså de konkreta hot som vi möter i snar framtid. Behov av konkreta förändring i livsstilen så snabbt som möjligt framgick tydligt
Att kunna diskutera frågan med andra, detta gav oerhört mycket sporre till att jobba mer med frågan.
att prata med kommunala politiker och att få träffa andra som är intresserade av klimatfrågan.
Att se att DET FINNS människor som är engagerade i problemet
Att tillsammans med andra förstå att det är viktigt.
Att Urpo var personlig och ärlig.
Debat, diskussion, information och nye nätverk.
Den gick en helg och jag bor nära. Jag arbetar i skolan och har nytta av den. Blandade åldrar.
Diskussionerena
En engagerad och mångsidig kursledare
Engagemanget, och hur enkelt, klart, tydligt och vetenskapligt korrekt all fakta presenterades. Dessutom såklart alla trevliga människor jag fick möta.
Fick en tankeställare på hur vi våldför oss på vår planet. Detta levnadssätt som vi lever idag kan inte fortsätta om framtida generationer skall överleva.
Få fräsch information om klimatfrågan på ett nytt sätt.

Info framfördes med modern och Bra teknik. Variationen med 1 eller 2 dagars föreläsningar.
inspiration att jobba med klimatfrågor
Inspirerande föreläsning, helhetssyn, kontakt
Mycket bra och förståelig information. Bra med filmer och annan media samt diagram o dyl för att förstå olika sammanhang.
skilda åldrar, skilda erfarenheter men samma upplevelser om proportioner av vad som händer. Personligt och mycket bra. Kan jag ställa upp med något så vet ni var jag finns.
Träffa människor som också är intresserade av klimatfrågor!
Träffa nya människor och få en sammanhängande presentation av frågan
Uppdaterade informationen väl inhämtade kunskap
Varierande, men med vissa väsentliga luckor utelämnades för klimatskräckens skull
väckarklocka
Ytterligare lite fakta, bra förklaringar om vad som är väl känt och var det finns osäkerhet. ny information som får en att hajja till!

13. Vad var mindre bra?

Har du några förslag på hur man skulle kunna förbättra utbildningen?

Svar
..nope inga tips, den var perfekt =)
aktivera deltagarna mera!
Allför komprimerat med info. Skulle kopplas till respektive kommuners ansvarstagande. Urval av prioriteringar under kommande år.
Bitvis mycket repetition.
det var lite för mycket upprepning av den första dagen dag två, och lite för lite tid för egna diskussioner t ex vad kan vi rent praktiskt göra i t ex vår egen stad?
Diagram om CO2 och temp
Eftersom jag bara kunde vara med en dag har jag ingen åsikt
Fokus låg alldeles för mycket i att förstå hotet. Jag skulle önska att man gick också konkret in i möjligheter att åstadkomma en förändring i sitt beteende och i samhället i stort.
För få deltagare i Piteå
För lång, t.ex. skulle man fått info att gå EJ på allmänna kvällsföreläsning om du ska delta på kursen. SAMMA info m.a.o. Sen hade man kunnat få, in allt på EN dag.
Hade varit bra om någon från kommunen berättat hur man arbetar med klimatfrågor.
Ingen kommentar
Jag tycker att Urpo borde ha fått mer hjälp av Studieförbundet vad gäller praktiska frågor som var fikar man och var åter man
Jag är nöjd - fortsatt, det behövs flera utbildningar - varv på varv
kan vara mer inspiration till att gå vidare och mindre tekniskt information om klimatförändringarna. ganska tungt att ta in all information. fler exempel på hur andra gjort för att lösa problem i andra städer eller länder.
Kanske lite mer diskussion mellan deltagarna och föreläsaren.
Kanske även plocka in någon representant för ett företag eller liknande som har jobbat mycket med klimatet trots det ekonomiska system vi har idag.

Lokalen var dålig, smutsig, för liten och obekvä. En annan lokal. Aldrig mer där.

Möjligtvis skulle man kunna erbjuda något även under veckan - det fanns mer kommunala tjänstemän som ville gå kursen som en del i tjänst om det hade varit under veckan.

Nja, inte precis, men Urpo kunde ha varit mera diplomatisk. Han gick alltför ofta emot deltagarna. T ex så försöker folk att göra det de kan, men UT tyckte alltför ofta att det var betydelselöst. Sådant kan få vem som helst att tappa sugen. Tycker jag att det känns viktigt att dra mitt lilla strå till stacken ska han inte kontra med att han cyklade till Moskva istället för att ta flyget. Han måste vara realistisk, alla kan inte bo ute i skogen och vara utan bil.

Tror att man skulle dela in den i fler träffar. Tycker det blev lite för komprimerat för att hinna smälta allt som sades.

Ännu mer information och mer greppbara exempel.

man får ångest

nej den var bra. det beror kanske på vem man föreläser för, men ett försök att dra ner på facktermer och engelska kanske.

Bilaga 5 – Ursprunglig projektbudget

Studieförbundet
i Norrbotten

Grundutbildningar i klimatfrågan
- budget

Bilaga 5
2011-10-19

Intäkter

Källa	Typ	Vad	Antal	Enhet	å kr	Summa kr	Spec	Delsumma	%
Naturskyddsföreningen i Norrbottens län	Medfinansiering	Lön utbildare/projektledare	105	dag	1334,00	140070			
Hela Sverige ska leva Norrbotten	Medfinansiering	Ställ om Sverige bok	270	st	40,00	10800			
Hela Sverige ska leva Norrbotten	Medfinansiering	Ställ om Sverige bok frakt	6	lådor	113	678	Medfinansiering	151548	37,32
Studieförbundet i Norrbotten	Egen insats	Egen insats avsatt budget				10000			
Studieförbundet i Norrbotten	Egen insats	Egen insats sökes internt				40000			
Studieförbundet i Norrbotten	Egen insats	Personal vid utbildningar	16	dag	1334,00	21344			
Studieförbundet i Norrbotten	Egen insats	Administration	5	dag	1874,00	9370	Egen insats	80714	20
Länsstyrelsen i Norrbotten	Projektstöd	Landsbyggsmedel	50	% (max)		173821	Projektstöd	173821	43
	SUMMA					406083		406083	100

Kostnader

Specifiering	Typ	Info	Antal	Enhet	å kr	Summa kr	Spec	Delsumma	%
Lön utbildare/projektledare	Lön	15 helgutbildningar å 7 dgr	105	dag	1334,00	140070			
Lön projektassistent	Lön	5 månader	105	dag	1212,00	127260			
Lön egen personal vid utbildningar	Lön	15 helgkurser	16	dag	1334,00	21344			
Lön egen administrativ personal	Lön		5	dag	1874,00	9370	Löner	298044	73
Telefon, porto mm	Omkostnader	Beräknad	105	dag	100,00	10500	Omkostnad	10500	3
Resa utbildare Arjeplog (=x)	Resor	Juoksengi-x-Juoksengi	811	km	1,85	1500			
Resa utbildare Arvidsjaur	Resor	Juoksengi-x-Juoksengi	640	km	1,85	1184			
Resa utbildare Boden	Resor	Juoksengi-x-Juoksengi	356	km	1,85	659			
Resa utbildare Gällivare	Resor	Juoksengi-x-Juoksengi	700	km	1,85	1295			
Resa utbildare Haparanda	Resor	Juoksengi-x-Juoksengi	190	km	1,85	352			
Resa utbildare Jokkmokk	Resor	Juoksengi-x-Juoksengi	534	km	1,85	988			
Resa utbildare Kalix	Resor	Juoksengi-x-Juoksengi	202	km	1,85	374			
Resa utbildare Kiruna	Resor	Juoksengi-x-Juoksengi	534	km	1,85	988			
Resa utbildare Luleå	Resor	Juoksengi-x-Juoksengi	352	km	1,85	651			
Resa utbildare Pajala	Resor	Juoksengi-x-Juoksengi	168	km	1,85	311			
Resa utbildare Piteå	Resor	Juoksengi-x-Juoksengi	440	km	1,85	814			
Resa utbildare Älvsbyn	Resor	Juoksengi-x-Juoksengi	450	km	1,85	833			
Resa utbildare Övertorneå	Resor	Juoksengi-x-Juoksengi	140	km	1,85	259			
Resa utbildare Övertorneå	Resor	Juoksengi-x-Juoksengi	50	km	1,85	93			
Resa utbildare y-plats samlingskurs	Resor	Juoksengi-y-Juoksengi	400	km	1,85	740			
Resa personal Studieförbundet	Resor	Schablon 300kr/gång	15	gång	300,00	4500	Resor	15539	4
Logi utbildare	Logi	Beräknad	30	nätter	300,00	9000	Logi	9000	2
Lokal utbildning kommunutbildningar	Lokal	Schablon 1000 kr/gång	14	gång	1000,00	14000			
Annonsering lokalt	Marknadsföring	1000 kr/gång	14	gång	1000,00	14000	Marknadsf	14000	3
Föreläsare 1 samlingsutbildning	Arvode + resa	Typ Pär Holmgren				20000			
Föreläsare 2 samlingsutbildning	Arvode + resa	Typ Johan Rockström				20000	Tjänst	40000	10
Lokal samlingsutbildning	Lokal	Beräknad större lokal	1	gång	5000,00	5000	Lokaler	19000	5
	SUMMA					406083			100

Finansieringsfördelning

Projektstöd	173821
Privat medfinansiering (egen)	80714
Privat medfinansiering (andra)	151548
Summa	406083

Kostnadsfördelning

Löner	298044
Övriga kostnader	108039
Indirekta kostnader	0
Summa	406083